

ЗАКОН О СПОМЕНИЦИМА И СПОМЕН-ОБИЉЕЖЈИМА ОСЛОБОДИЛАЧКИХ РАТОВА

Члан 1.

Овим законом уређује се систем заштите, одржавања и изградње споменика, спомен-обилежја и војничких гробаља ослободилачких ратова (у даљем тексту: споменици и спомен-обилежја) на територији Републике Српске.

Члан 2.

Предмет заштите, одржавања и изградње по овом закону може бити и споменик или спомен-обилежје истакнутој знаменитој личности из ослободилачких ратова која је погинула или умрла у миру, као и споменик и спомен-обилежје припадницима страних армија који су се заједно са борцима ослободилачких ратова борили против заједничког непријатеља, као и споменици и спомен-обилежја изван Републике Српске.

Члан 3.

Заштита, одржавање и изградња споменика и спомен-обилежја из чл. 1. и 2. овог закона проводи се у циљу трајног обилежавања значајних догађаја ослободилачких ратова, чувања успомена на истакнуте личности ослободилачких ратова, његовања културно-историјске традиције и одавања почаста погинулим припадницима Српске и Црногорске војске у ослободилачким ратовима до 1918. године, учесницима антифашистичке борбе у Другом свјетском рату, као и борцима у Одбрамбено-отаџбинском рату Републике Српске.

Члан 4.

Заштита, одржавање и изградња споменика и спомен-обилежја из чл. 1. и 2. овог закона је у општем интересу.

Члан 5.

Споменици и спомен-обилежја су објекти, односно некретнине који изгледом, садржајем, ознакама или натписом доприносе трајном очувању вриједности из члана 3. овог закона.

Члан 6.

Споменици и спомен-обилежја се по свом значају разврставају у три категорије:

- а) у прву категорију спадају они који су од изузетног значаја за Републику Српску,
- б) у другу категорију спадају они који су од великог значаја за одређено подручје и
- в) у трећу категорију спадају они који су од великог значаја за јединицу локалне самоуправе.

Члан 7.

Од изузетног значаја за Републику Српску су споменици и спомен-обилежја који имају посебан значај за историјски или духовни развој или свједоче о пресудним историјским догађајима или личностима и имају изузетну умјетничку или естетску вриједност, те као такви у највећој мјери доприносе очувању вриједности из члана 3. овог закона.

Члан 8.

Од великог значаја за одређено подручје су споменици и спомен-обилежја који на одређеном подручју свједоче о значајним историјским догађајима или личностима и имају велики значај у очувању вриједности из члана 3. овог закона.

Члан 9.

Од великог значаја за јединицу локалне самоуправе су споменици и спомен-обилежја који нису обухваћени чл. 4. и 5. овог закона, а доприносе очувању вриједности из члана 3. овог закона на локалном нивоу.

Члан 10.

(1) Листу споменика и спомен-обилежја који су од изузетног значаја за Републику Српску и Листу споменика и спомен-обилежја од великог значаја за одређено подручје, утврђује Одбор за његовање традиције ослободилачких ратова (у даљем тексту: Одбор).

(2) У листу из става 1. овог члана евидентирају се и споменици и спомен-обилежја који се налазе изван Републике Српске.

(3) Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада) даје сагласност на листу из ст. 1. и 2. овог члана.

(4) У листи из ст. 1. и 2. овог члана образлаже се сваки споменик и спомен-обилежје појединачно, а посебно споменици и спомен-обилежја која се сматрају од изузетног значаја за Републику Српску.

(5) Листу споменика и спомен-обилежја од великог значаја за јединицу локалне самоуправе утврђује општински/градски орган управе надлежан за послове борачко-инвалидске заштите у сарадњи са Борачком организацијом Републике Српске, Републичком организацијом породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Републике Српске и Савезом удружења бораца НОР-а Републике Српске.

(6) Скупштина општине/града даје сагласност на листу из става 5. овог члана.

(7) Листу споменика и спомен-обилежја који су изграђени на црквеном земљишту утврђује надлежна епархија.

Члан 11.

(1) Споменици и спомен-обилежја из члана 10. овог закона уписују се у регистрима.

(2) Регистар у који се уписују споменици и спомен-обилежја са листе из члана 10. ст. 1. и 2. овог закона сачињава и води Министарство рада и борачко-инвалидске заштите (у даљем тексту: Министарство).

(3) Регистар у који се уписују споменици и спомен-обилежја са листе из члана 10. став 5. овог закона сачињава и води општински/градски орган управе надлежан за послове борачко-инвалидске заштите.

(4) Регистар у који се уписују споменици и спомен-обилежја из члана 10. став 7. овог закона сачињава и води надлежна епархија.

(5) Централни регистар споменика и спомен-обилежја сачињава и води Министарство, а обухвата споменике и спомен-обилежја који су евидентирани у регистрима из ст. 2, 3. и 4. овог члана.

(6) Садржај и начин вођења регистара прописује министар рада и борачко-инвалидске заштите (у даљем тексту: министар) по претходно добијеном мишљењу Одбора.

Члан 12.

Заштита споменика и спомен-обилежја подразумијева спречавање њиховог оштећења или уништења, као и неовлашћене измјене, дораде, измјештања, замјене или уклањања.

Члан 13.

(1) Одржавање споменика и спомен-обилежја обухвата њихово текуће и инвестиционо одржавање и уређење локације на којој се налазе.

(2) Одржавање мора бити редовно, на начин и у мјери којом се обезбјеђује њихов првобитни изглед.

Члан 14.

(1) Мјере заштите и одржавања предузимају се само за споменике и спомен-обилежја који су уписани у регистар.

(2) Министарство почетком сваке календарске године утврђује за сваки споменик и спомен-обилежје које је уписано у регистру из члана 11. став 2. овог закона посебан план и мјере заштите, и то:

- а) ближе услове одржавања и коришћења,
- б) техничко-заштитне мјере ради обезбјеђења споменика и спомен-обилежја од оштећења или уништења,
- в) уклањање објеката чије постојање угрожава заштиту или коришћење споменика и спомен-обилежја и
- г) мјере заштите околине.

(3) Одбор из члана 10. овог закона иницира, подстиче и прати чување и одржавање споменика и спомен-обилежја који су уписани у регистар из члана 11. став 2. овог закона.

Члан 15.

Мјере заштите и одржавања споменика и спомен-обилежја проводи јединица локалне самоуправе на чијој се територији некретнина налази.

Члан 16.

Измјена, дорада, измјештање, замјена и уклањање споменика и спомен-обилежја врши се по поступку прописаном за подизање споменика и спомен-обилежја у складу са законом који уређује област уређења простора и грађења, на терет подносиоца захтјева.

Члан 17.

На захтјев члана уже породице лица сахрањеног у војничком гробљу надлежни орган јединице локалне самоуправе може изузетно, уз сагласност Министарства, дозволити преношење посмртних остатака у породичну гробницу, на терет подносиоца захтјева.

Члан 18.

Уколико је неки споменик или спомен-обилежје из чл. 1. и 2. овог закона предмет заштите по посебном закону, његова заштита се остварује по том закону.

Члан 19.

(1) Изградња споменика и спомен-обилежја подразумијева подизање грађевинско-архитектонског, вајарског, сликарског и сличног објекта, цјелине или дијела у циљу очувања вриједности из члана 3. овог закона.

(2) Свако може дати иницијативу за подизање споменика и спомен-обилежја.

(3) Иницијатива мора да садржи приједлог идејног рјешења, локације и предрачун трошкова, те сагласност вјерске заједнице ако се споменик или спомен-обилежје подиже на њеном земљишту.

(4) Иницијатива из става 2. овог члана подноси се Комисији за споменике и спомен-обилежја (у даљем тексту: Комисија) коју именује начелник/градоначелник општине/града у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

(5) Комисија из става 4. овог члана састоји се од по једног представника општине/града и организација из члана 10. став 5. овог закона.

Члан 20.

(1) Ако прихвати иницијативу, Комисија је доставља на разматрање Одбору, односно скупштини општине/града, у зависности од тога на коју категорију споменика се односи.

(2) О иницијативи за подизање споменика или спомен-обилежја од изузетног значаја за Републику или великог значаја за одређено подручје Одбор доноси одлуку коју упућује на сагласност Влади.

(3) О иницијативи за подизање споменика и спомен-обилежја од великог значаја за јединицу локалне самоуправе, коначну одлуку доноси скупштина општине/града.

Члан 21.

(1) На основу сагласности Владе, Одбор предузима све потребне активности у циљу подизања споменика и спомен-обилежја.

(2) На основу сагласности скупштине општине/града, Комисија заједно са даваоцем иницијативе предузима све потребне активности у циљу подизања споменика и спомен-обилежја.

(3) Уколико оцијени потребним, Комисија може предузимати потребне активности и у поступку из члана 16. овог закона.

Члан 22.

Одредбе овог закона сходно се примјењују и у поступку изградње, заштите и одржавања започетих а неизграђених споменика и спомен-обилежја.

Члан 23.

(1) Средства за заштиту, одржавање и изградњу споменика и спомен-обилежја обезбјеђују се за:

а) споменике и спомен-обилежја евидентиране у регистру из члана 11. став 2. из буџета Републике Српске,

б) споменике и спомен-обилежја евидентиране у регистру из члана 11. став 3. овог закона из буџета општине/града и

в) споменике и спомен-обилежја евидентиране у регистру из члана 11. став 4. овог закона из буџета општине/града и надлежне епархије.

(2) Средства за заштиту, одржавање и изградњу споменика и спомен-обилежја могу се обезбиједити и поклонима, донацијама, као и из других извора.

Члан 24.

(1) Министарство може, у складу са финансијским могућностима, учествовати у суфинансирању заштите, одржавања и изградње споменика и спомен-обилежја из члана 23. став 1. т. б) и в) овог закона.

(2) За суфинансирање заштите, изградње и одржавања споменика и спомен-обиљежја из члана 23. став 1. т. б) и в) овог закона, Министарство ће расписати јавни позив почетком сваке календарске године, у складу са расположивим средствима у буџету за те намјене.

(3) Министарство доноси план обезбјеђења и утрошка средстава за финансирање споменика и спомен-обиљежја за сваку годину.

Члан 25.

Министар ће у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона донијети правилник којим ће прописати садржај и начин вођења регистара из члана 11. овог закона.

Члан 26.

Овлашћени органи и црква из члана 11. ст. 2, 3. и 4. овог закона успоставиће регистре у року од три мјесеца од дана ступања на снагу правилника из члана 25. овог закона.

Члан 27.

Министарство ће успоставити Централни регистар из члана 11. став 5. овог закона у року од шест мјесеци од дана истека рока из члана 26. овог закона.

Члан 28.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.